

TELEGRAFUL ROMAN.

Nr. 91. ANULU XI.

Sabiu, Sambata 28 Septem. 1863

Telegrafulu este de doua ori pe septemana: joi si Duminica. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la espeditura foiei; pe afara la c. r. poste, cu bani gat'a, prin scrisori francate, adresate catre espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. ear' pe o jumtate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

tru provinciile din Monarchia pe unu an 8 fl. crappe o jumtate de anu 4. fl. v. a. Pentru prime si tieri straine pe anu 42 fl. pe 1/2 anu 6 fl. v. a.

Inseratele, se platescu pentru intieia ora cu 7. cr. sirulu cu litero miei, pentru doua ora cu 5 1/2 cr. v. pentru a treia repetire cu 3 1/2 cr. v.

Diet'a transilvana.

Siedinti'a XLII.

tinuta Joi in 26 Septembrie (8 Oct.) 1863.

Presiedintele comunica, ca protocolulu se va citi la finea siedintiei. Apoi citeste, respective da spre cetire, harthi'a Esc. Sele Comisarului regescu dietalu, prin carea acest'a transpune dietei urmatoriulu.

Proieptu de lege,

prin care stramutandu si intregindu §§ 23, 26 si 85 ai patentei imp. din 21 Iunie 1854, Nrulu 151 din bulet. imp. se facu dispusatiunile despre rescumpararea prestatiunilor rescumparavere, cumu si despre platirea capitalulu de rescumperare si a reditulu annuale de cinci procente.

§. 1. Capitalulu de rescumperare pentru prestatiunile rescumperavere, scalcatu in intiesulu dispusatiunilor patentei imp. din 27 Iunie 1854 Nrulu 151 a bulet. imp., cumu si usurele cinciprocentuali ale acelu'a au sa-le plateasca cei ce sunt obligati in patru dieci de rate, de asemine si totu la jumtate de anu decursive, deca nu se va fi facutu ori nu se va face din buna voia alt'a invoiela intre persoanele indreptate si obligate. Cei ce sunt obligati au de a le plati ratele aceste dedreptulu celor indreptati. Sentinti'a despre rescumperare va arata sum'a fiecarei'a rate, si cea d'antaiu rata se va plati cu o jumtate de anu dupa 1-a Ianuariu seu 1-a Iuliu, ce cade mai aproape de diu'a, in care s'a enunciatu sentinti'a de rescumperare.

§. 2. Acele sume restante din capitalulu de amortisatiune, care nu se suia la unu florenu, nu se voru sterge prin platiri partiali, ci se voru depune de un'a data cu platirea ratei celei d'antaiu de catra cei obligati.

§. 3. Pamentulu desarcinatu e legatu pentru ratele scalcate si definitivu desipte; aceste rate se voru inregistra din oficiu in protocoalele funduarie, si despre inregistrarea facuta se va da adeverire pre sentinti'a licvidatoria.

§. 4. Ratele, a caroru terminu de platire s'a implinitu, suntu esecutavere indata.

§. 5. Producandu partea obligata sentinti'a despre rescumperare si evitanti'a, ca a platitu rata din urma, se voru sterge din protocoalele funduarie fara chieptu de timbru si taese tote ratele trecute acolo, catu si inasa-si sarcin'a rescumparata, care jace pre pamentu, deca a fostu asigurata prin inregistrare.

§. 6. Spre esecutarea acestei rescumparari se voru asedia, cu preschimbarea §§ 26 si 85 ai patentei imp. din 21 Iunie 1854, comisiuni anumite de rescumperare.

§. 7. Pentru fiacare cercu, seu unde se va vede ca e cu scopu dupa firea imprejurariloru, pentru mai multe cercuri la olalta, se va infiinta cate o comisiune de rescumperare; acest'a va consta din cate doi membrii alesi din partea celor indreptati si cate 2 membri alesi din partea celor obligati, cari membrii laolalta i-si voru alege apoi presiedintele.

§. 8. Alegerea celor doi membrii, cari suntu a se tramite in comisiunea de rescumperare din partea celor obligati se va face asi: ca obligatii din fiacare comunitate voru alege dupa datin'a locale cate doi barbati de incredere, ear barbati de incredere ai cerculu intregu voru alege in fiinti'a de fatia a judelui cercuale ori a comisariulu emisu de antistele juridictionei, prin majoritatea voturiloru membrii comisiunei de rescumperare.

§. 9. Cei indreptati voru pasi la alegerea membriloru, pre cari au sa-i tramita densii in comisiunea de rescumperare, in fiinti'a de fatia a unei persoane magistratuali, si-si voru alege membrii lor.

§. 10. Atatu cei indreptati, catu si cei obligati voru alege mai incolo totu in acelu modu cate doi suplinitori, cari ocurendu casulu suplinirei, cu privintia la majoritatea de voturi, ce a dobanditu-o, voru intra in comisiunea de rescumperare.

§. 11. Despre alegerile facute se va suscepe unu protocolu in doue esemplare, dintre cari unulu se va predá membriloru alesi in comisiunea de rescumperare, ear celalaltu se va substerne antistelui juridictionei.

§. 12. Candu ver un'a parte, adeca: cei indreptati ori cei obligati aru refusa ori omite alegerea membriloru, pre cari era sa-i tramita densii la comisiunea de rescumperare, de si fusera repetitu provocati din partea Antistelui juridictionei, atunci va alege in locul lor Antistele juridictionei membrii si suplentii comisiunei de rescumperare.

§. 13. Membrii comisiunei de rescumperare i-si alege presiedintele prin majoritatea de voturi. Candu inasa nu s'aru pute unu in privintia persoanei presiedintei, atunci va numi fiacare membru cate un'a persona, si s'orte va decide, carea dintre acest'a sa fia presiedinte.

§. 14. Fiindu constituita comisiunea de rescumperare, are dreptu a-si defige locul lucrarei sele, debe inasa sa incunoscentie die pre Antistele juridictionei despre locul, care si l'a alesu, si persona carei'a sa se immanueze esibitele indreptate catra comisiunea de rescumperare, pentrucá sa le pota aduce la cunoscentia generale.

§. 15. Comisiunea de rescumperare, se va tiene la deslegarea problemei sele de determinatiunile concerninti ale patentei imp. din 21 Iunie 1854.

§. 16. In comisiunea de rescumperare se voru face decisiunile prin majoritatea absoluta de voturi. Suntu voturile asemine, atunci va decide votulu presiedintei.

§. 17. In casurile de contraversia despre natur'a pamentulu ori despre dreptu, va indrepta comisiunea de rescumperare partile — deca se va afla de lipsa unu asiedimentu provisoriu — la dregatori'a politica, ear in celelalte casuri la judetiu.

§. 18. Rescumperarea prestatiunilor rescumparavere va ave locu si atunci, candu o voru cere numai unu dintre cei ce suntu obligati unu si acelu'asi indreptatu intru un'a comunitate.

§. 19. Deca a purtatu celu indreptatu darile si celelalte tribute publice pentru obiectulu supusu rescumperarei, se va lua in computare ca contra-prestatiune catimea medilocia a acestor'a din anii cei trei de pre urma. Comisiunile de rescumperare se voru folosi pentru espedirea decisiuniloru lor de blanchete de un'a forma, care le va intoemi si emite directiunea fondulu de desarcinarea pamentulu. Unu membru alu comisiunei va suplini locul unu actuariu; comisiunei de rescumperare ii sta inasa in voia, a-si lua langa sine unu actuariu anumitu.

§. 20. Sentintiele comisiunei de rescumperare despre rescumperare suntu definitive. Numai deca a enunciatu comisiunea de rescumperare sentinti'a, de si era inca sub contraversia natur'a pamentulu seu a dreptulu, e permisu a apela in contra acesteia; in acestu casu se va indrepta recursulu catra directiunea fondulu de desarcinarea pamentulu, si se va da in launtru pana'n patru septemani din diu'a, in care s'a intinatu sentinti'a.

§. 21. Comisiunile de rescumperare voru tramite Antistelui juridictionei o paria a sentintiei despre rescumperare, carele va dispune inregistrarea in protocoalele funduarie.

§. 22. In casurile de rescumperare, in care vreunu membru alu comisiunei e parte interesata, se va face de catra acest'a aretare la directiunea fondulu de rescumperare, ca-

rea va deslega comisiunea, ce se afla mai aproape pentru discutarea la capetu a astorfeliu de pertractari de rescumperare.

§. 23. Legea acest'a intra in activitate fara amanare.

Presedintele propune, si diet'a priimesce, ca pentru preconsultarea obiectului sa se compuna o comisiune de cate 2 membrii din fia-care despartiamentu, si apoi la tempulu seu elaboratulu sa se puna la ordinea dilei.

La ordinea dilei e p. n. rescriptu imperatescu din 27 Septembrie a. c. privitoriu la tramiterea deputatiloru transilvani in Senatulul imperialu. Binder, ca referintele comitetului insarcinatu cu preconsultarea obiectului, ocupa tribuna si prin cuventu lungu si motivatu recomanda priimirea neschimbata a rescriptului si urmarea dupa cuprinsulu acelui'a. Constitutiunea transilvana, — cam acestea sunt punctele cardinale ale cuventului lui, — a suferitu prin evenimentele dela 1848 sguidiri adunci. Anulu 1848 prin marele sele intreprinderi, prin stergerea iobagiei, prin proclamarea egalitatii de drepturi si de datorintie a tuturor cetatieniloru statului si preste totu prin incetarea referintieloru create de feudalismulu evului mediu, voise numai sa m o d i f i c e, dar intr'aceea facu mai multu; caci r e f o r m a. Acele incercari insa loviau dreptu in unitatea imperiului austriacu efeptuita prin sanctiunea pragmatica, si introduceau in loculu acelei'a dualismulu; de aceea nu avura vietia, si candu regimulu la 1849 proclamau o constitutiune generala pentru totu imperiulu, poporele cele eredintiose salutara acestu pasu cu via bucuria. Dar nici acesta constitutiune nu se pota sustine; si asiá (trecendu oratorulu preste cei 10 ani dela 1850 pana la 1860, Red.) veni 1860. Regimulu, precumu in tote staturile la casuri extraordinarie, n'avu alta cale de a pune pre poporele austriace pe terenulu constitutionalu, decatu luandu insusi initiativ'a; si asiá emise mai antaiu diplom'a din 20 Octobru 1860 si dupa aceea patent'a din 26 Februaru 1861. In urm'a acestoru doue acte de statu se afla adunata diet'a transilvana; pe bas'a acestoru acte s'a facutu de curendu inarticularea natiunei romane si a confessiuniloru ei. Diet'a prin adress'a sea din 2 Augustu a recunoscutu unitatea imperiului pe bas'a sanctiunei pragmatice, si totdeodata a reprobatu precepitarea din 1848. Acum e obiectulu dilei tramiterea deputatiloru la Senatulul imperialu, — unu actu ce era sa urmeze inca la 1861; dar trebui sa se amane pan'acum, nepotendu-se conchiamá mai nainte diet'a transilvana. Regimulu ni-a datu ocaziune de a ne pune pe terenulu constitutiunei si de a participá la afacerile comune ale imperiului; datorintia nostra de onore e a urma acestei provocari; dar chiaru si interesele nostre cele mai inteligente pretindu ca sa fimu representati acolo catu mai curendu. Cu deosebire suntemu datori a conlucra la sistem'a contributiunei si la cestiunea drumului de feru. Deci sa nu refusamu man'a cea parintesca si binevoitoare, ce ni o ofere Maiestatea Sea. —

Apoi trecendu la specialu, citeste in limb'a germana reportulu despre procederea Comitetului respectivu, care in romanese suna asiá:

Raportulu Comitetului

despre provocarea pentru tramiterea la senatulul imperialu continuta in pre inaltulu rescriptu imperatescu dto Ischl 27 Septembrie 1863.

I. In pre inaltulu rescriptu dto Ischl 27 Septembrie 1863 Nr. 4530, considerandu imprejurarea, cumca spre regularea alegerei deputatiloru ardeleni la senatulul imperialu asemnata legislatiunei tierei, dupa cumu se pote prevedé, s'aru recere unu tempu mai indelungatu, si avendu in vedere inarticularea legiloru fundamentali de statu din 20 Octobru si din 26 Februaru 1861 in legile tierei in testu autenticu s'a intreprinsu, respective s'a indeplinitu, se provoca inalta dieta ca si pana la regularea definitiva a aceloru alegeri sa-si pastreze influinta sea ce compete inaltei diete la pertractarile prin tramiterea de deputati la senatulul imperialu.

Partea pre inaltului rescriptu relativa la acesta provocare lega de urmatoarea premitere:

„Defigerea modulului, in care e sa se faca alegerea deputatiloru Transsilvaniei la senatulul imperialu, amu asemnato prin biletulu Nostru de mana din 26 Februaru regularei constitutiunali pe calea legislatiunei tierei;“ in asteptarea pronuntiata espresu, cumca diet'a va corespunde catu se va pote mai curendu provocarei imperatesci cu atat'a mai vertosu, cu catu ea vor trebui sa se „tracteze si decida catu mai curendu atari afaceri comune“ leaga dicitu de acesta premitere recunoscerea repetita a principiului cumca marele principatu Transsilvanii spre a lua parte la pertractarea si deciderea afaceriloru, care se referescu si la densulu, de care se tinu anume „trebile“ de contributiune si intrebarea drumului de feru etc. are dreptu legalu, spre

a carui esercitare tier'a nu se pote simti destulu de provocata chiaru in interesulu seu propriu.

Comitetulu n'a potutu sa nu se convinga de poterea convingatoare a motiveloru si prin urmare a decisu cu unanimitate, ca sa recomande inaltei diete cu tota caldur'a implinirea provocarei imperatesci si acest'a cu atat'u mai vertosu cu catu, ca tramiterea la senatulul imperialu preface numai in fapta cuventulu datu de mai inainte in adresa si e de altmintrelea si o consecintia naturala a inarticularei Diplomei din Octobru si a constitutiunei din Februaru.

Pre inaltulu rescriptu contine:

II. Provocarea spre a intreprinde alegerea deputatiloru la senatulul imperialu dupa o modalitate indicata anumitu.

Comitetulu a trebuitu sa recunosca cu multiamire si intru acest'a intentiunea cea mai bine voitore atat'u in privintia dreptului neinpunnaveru alu acestei tierei de a lua parte la tote pertractarile si decisiunile afaceriloru ce se tinu de dens'a catu si in privintia referintieloru speciali ale Transsilvaniei intru catu adeca aceea modalitate de alegere se pote aplica intru adeveru numai decatu fara de impede-care si corespunde pe deplinu compunerii si impartirii dietei.

In privintia acest'a s'a nascutu numai aceea intrebare, daca si ce ordine sa aiba locu la alegerile ce suntu a se intreprinde de catra despartiaminte, respective de catra dieta? Resolvarea acestei intrebări a rezultatulu din considerarea, ca diet'a Transsilvaniei intreprinde tote alegerile de dreptulu in despartiamintele sale, si ca candu intreprinde vr'o alegere dupa cumu se recomanda prin rescriptulu pre inaltu pentru despartiamintele fie representante ori nice decum ori nu in modu de ajunsu, e substituita numai acestora.

Acestei referentie e corespunditoriu, ca mai antaiu se intreprinda alegerea deputatiloru la senatulul imperialu despartiamintele 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, si apoi dupa acest'a se intreprinda inalta dieta pentru despartiamintele 3 si 6.

Prea inaltulu rescriptu contine in urma

III. In acceptarea Maiestatei Sele pronuntiata in alinia finala in privintia activitatei comitetelor dietali in decursulu acelui tempu, in care voru lua parte la pertractarile senatului imperialu membrii tramisi ai dietei, assecurarea deplina despre acéia, ca activitatea reprezentantiei tierei, ce e atat'u de necesare spre regularea si consolidarea referintieloru interne ale tierei, nu va fi intrerupta tempu mai indelungatu decatu cumu va fi de lipsa. Intru acest'a aru fi de a se recomandá, ca Maiestatea Sea sa se roge anca acumu cu aceasta ocaziune, spre a dispune pre gratiosu, ca proiectele regimului apromise prin pre inaltulu rescriptu din 15. Iunie 1863 despre regularea definitiva a tramiterei deputatiloru la senatulul imperialu si despre schimbarile in impartirea politica a tierei sa se tramita catu se ve pute mai curendu la acesta reprezentantia a tierei, fiindca stau in legatura interna cu proieptulu comunicatu despre compunerea si ordinea dietei.

Prin urmare comitetulu face urmatoarea propunere:

- A. Provocarei emise catra dieta prin rescriptulu pre inaltu din 27 Sept. 1863 N. 4530 sa se corespunda in modulu determinatu mai de aproape astfelu, ca mai antaiu se aleaga fara intardiare deputati la senatulul imperialu despartiamintele 1, 2, 4, 5, 7, si 8 si dupa acest'a apoi sa aleaga inalta dieta pentru despartiamintele 3 si 6.
- B. Pentru essecutarea mai curenda voru ave de a alege
 - a. mai antaiu despartiamentulu 1 si in alta sala a localitatiloru dietei despartiamentulu alu 4.
 - b. dupa intreprinderea scrutiniului si publicarea lui prin Domnulu presiedinte alu dietei voru alege numai decatu despartiamintela 2 si 5 earasi in sale separate si rezultatulu se va publica totu in acelasi modu.
 - c. Dupa acest'a va alege despartiamintulu 7 si 8, si dapa publicarea rezultatulu va pasi
 - d. diet'a la alegerea celoru siese deputati la senatulul imperialu ce cadu pe despartiamintele 3 si 6 si suntu a se alege de catra dieta.
- C. Resultatulu acestei alegeri se va substerne Maiestatei Sele spre cunoscintia prin o reprezentatiune, in care se va exprima totdeodata si rugarea ca Maiestatea Sea sa se indure pre gratiosu a dispune, ca sa soseasca catu mai curendu la dieta alu patrulu si alu cincilea proieptu alu regimului.

Sabiu in 5 Octobru 1863.

Presedintele comitetului

Alesandru St. Siulutiu.

Referintele

Michailu Binder.

O b e r t întreba, deca la ordin e desbaterea generala asupra elaboratului? si afirmându Presedintele, espune, ca densulu prin desbatere generala întielege priimirea séu refusarea operatului. (Presediniele afara). Atunci dara pelânga tota parerea de reu nu pôte partini propunerea Comitetului, cá un'a ce nu consuna cu consciint'a lui constitutiunala. O lege numai atunci pôte avé valóre intr'unu statu constitutiunalu, cându conlucra la aducerea eii amândei factorii legislatiunei, tiér'a, respective representant'a tieriei si Principele: facendu-se legea numai de un'a ori numai de alt'a din aceste dóue párti, aceea nu pôte pretinde validitate deplina. Densulu e cu tota inim'a pentru Senatul imperialu; dar tocmai pentru sublimitatea ideei trebuie sa staruiesca pentru strictá observare a formei; cáci prin priimirea neconditionata a acestui elaboratu s'aru dá in mânilor unitáti imperiului o sabia cu dóue ascufri. De avea numai cu un'a conditiune pôte aprobá propunerea, cu conditiunea adeca, cá in representatiunea, ce se va face contra Maiestatea Sea inprivinti'a acést'a, sa-si reserve diet'a dreptulu de a statori pe cale constitutiunala modalitatea tramiterii la senatul imperialu. *) Propunerea e sprijinita.

F. r. S c h n e i d e r in cuventu mai lungu propoune a se trece preste forme cându e imperiulu esinti'a, si a se întreprinde alegerile pentru senatul imperialu cu atátu mai curendu, cu cátu suntu mai inteligóre lipsele nóstre consimite cu reportulu comitetului si eventualminte cu Obert.

S c h n e i l va sa fia scurtu, francu si liberalu (Bravo!), precumu se cade unui depu'a'u dietalu si unui suditu credintiosu o pedeca a tramiterii numai decátu la Sen. imperialu e si aceea, ca articululu de lege privitoriu la 'narticularea natiunei române, inca nu e sanctiunatu. In privinti'a tramiterii la Senatul imperialu negresitu mai nainte trebuie facuta o lege, fia macaru si numai provisoria; si acést'a cu atát'a mai vertosu, cáci nefiundu anea diet'a completa, (Voci multe: ho! ho!) bancele acestea góle (din drépt'a) aru fi unu protestu mutu incontr'a unei procederi pripite. Partinesce pre Obert. (Voci: Bravo!)

B r a n u d e L e m é n y aruncându o privire cátu de scurta asupra impregiurárilor Tranniei, nu pôte sa-si acopere dorerea, ca pe cându Maiestatea Sea ne provóca a participá la Senatul imperialu cátu mai curendu, noi alesii tieriei, reprezentantii poporului cercámu amanare. Contributiunea comunicatiunea si recrutatiunea suntu obiectele, ce au sa se pertracteze acolo, totu obiecte de celu mai mare interesu si de cea mai simlita trebuintia si pentru noi. Deci, diet'a sa aléga fára amanare respectivii séi ablegati!

W i t t s t o c k e incontr'a elaboratului comitetului, nu in sa incontr'a tramiterii la Senatul imperialu. Regimulu a gresitu, cáci n'a tramisa dupa form'a indatinata unu proiectu de lege, ci unu feliu de provocare, de mandatu. Care sa fia fostu motivulu acestei abateri dela obicei, densulu nu pôte 'ntielege. Cu tóte acestea erórea se poteá repará si s'aru fi si reparatu, deca comiteulu respectivu ara fi creatu insusi unu proiectu de lege; comiteulu in sa, in locu de a o face acést'a, au adoptatu si aprobatu o forma neconstitutiunala. — Deci se alatura lánge Obert, care pretinde minimulu unei pretensiuni drepte, cá sa nu creámu pentru tiéra unu prejudetiu pe venitoriu si sa nu dámu ansa poporului, precum si membriloru dietali absentii de a ne 'mputá, ca ni-am datu din mâna dreptulu, ce ne compete cá unei párti a legislatiunei, Dar elu merge si mai departe decátu Obert si pretinde a se díce in representatiune, ca diet'a vede in casulu de fatia o angustire a drepturiloru sele. — S'au obiectatu, ca acestea suntu numai nisce formalitati; densulu aduce la acést'a unu citatu din cuvintele unui preastimatu vorbitoru, (C. Schmidt), care a disu, ca de nu vomu pune pretiu pe forme, curendu vomu perde si fiinti'a. (Bravo! de tóte pártile). Obert priimesce in propunerea sea si adausulu lui Wittstock; la 'ntrebarea Presintelui propunerea formulata astfelu e espriginita.

M. S c h u l l e r. In privinti'a scopului, la care tindemu, nu este diferintia, ci numai in privinti'a mediiloru spre acestu scopu. S'a disu, ca pentru aducerea unei decisiuni valide se cere consensulu tieriei, si alu Principiului, si acést'a e adeveratu, dar óre vatema-se dreptulu unei factoru constitutiunalu, deca se aduce o decisiune, ce elu au aprobat'o, a dorit'o? Densulu crede, ca nu, pentrucu tempulu celu strordinariu, grab'a cea mare n'a permis'o a se observá cu tóta rigorositatea, form'a cuvenita. Cá representante alu orasiului Sighisórei, ai cáru cetatieni traiescu mai cu séma din industria, din meserii, trebuie sa-si radice vocea cu totdea-

*) In întielesulu acést'a ne rogámu a indreptá: „Mai nou dela dieta“ din nr. trecut.

dinsulu pentru neam-nat'a tramitere la Senatul imperialu; cáci tipetulu din lu ratórele cele parasite strabate la inim'a lui. Industrii, mesterii ascépta cu incordare desfiintiarea dárei capului carea din tóte tierile austriace numai in Trannia mai esista. Asemenea ascépta mesterulu usiurarea militárei prin imputfuarea an'loru de servitiu, cáci asupra professiuniloru, cari tocmai in tempulu celu mai bunu alu invetiaturei se iau la milita si in restempulu celu lungu alu servitiului se desvétia de meseria, asupra professiuniloru díce apasa mai greu sistem'a de acum a militárei. In fine nu se pôte amaná nici venirea drumului de feru prin váile patriei nóstre; cáci mesterulu cu deosebire din lips'a lui e aprópe de sapa de lemn. Dreptu esemplu aduce pre pensarii din Sighisóra, cari pe la 1853 si 54 produceau dieci de mii valuri de pensa, pecandu acum suntu díle, in care nu umbla in tóta cetatea nici unu resboiu, si mesterii respectivi trebuie sa apuce carób'a ai sapoiulu, cá sa-si tina viét'a. Partinesce propunerea regimului, ear deca a lui Obert n'aru produce intardiare prea mare, o priimesce si acést'a.

M. B i n d e r. Propunerea lui Obert se pôte considerá in representatiune.

F o g a r a s y partinesce propunerea lui Obert si Wittstock si accentuéza a se pune adausulu, ca alegerea in form'a de fatia se face numai de asta date, ad hoc.

R a n n i c h r e r cá representantele regimului apera propunerea acestui'a, care nu e altu ceva, decátu dorint'a dietei manifestata cu deosebire in adresa. Se 'nvoiesce, cá propunerea lui Obert sa se combine cu a comitelului, car adausulu lui Wittstock lu reiépta cu totu deadinsulu.

Audíndu-se voci numeróse, cari cereau incheierea siedintiei, Presedintele da spre citire protocolulu, care dupa putine observatiuni facute de Negrutiu, Gaetanu, Dr. Ratio, Brantsch si Zimmermann se verifica. Incheierea siedintiei la 1 1/2 óra dupa amedi.

Siedinti'a mai de aprópe Vineri in 27 Septembrie (9 Octobre); ordinea dilei continuarea desbaterei generale.

F a g a r a s i u 6, O c t o b r e 1863. Onorate Domnule Redactoru! Pre lánge tóte ca-mi e deplinu cunoscutu, ca colónele acestui diariu subt imprejurárele presente suntu fórté anguste, mai alesu pentru corespundintie, totusi important'a celoru de ce voiu sa 'ncunoscintiezu pre on. publicu cetitoriu me constringe a Te rogá, Domnule Redactoru! cá sa binevoiesci a dá locu si acestoru sire in stimatulu „Telegrafu.“

Intemplarea cea de mai mare insemnatate e adi pe la noi o bóla infiorátore intre vitele albe cornute, ce cam de vr'o 15 díle s'au intinsu preste opidulu nostru si se estinde din dí in dí totu mai infricosiatu. Numerulu viteloru cadute pâna adi victima acestei oribile bóle suie preste 45, intre care cea mai mare parte vite de jugu. Unu numeru insemnatu de opidani, a cároru avere consta in dóue vitutie tragátore, remasera la sapa de lemn, pierdiendu-si midilócele care-si nutriau sirmanele familii. — Multi din locuitorii acestui opidu si incetara a mai consumá carne de vita, temendu-se cá nu cum-va sa le fia spre stricarea sanatáti; ceea ce e si de escusatu, de órece eri picá unu bou de bóla putine minute inainte de a veni sub bard'a macelariului. Despre caus'a acestei bóle divergéza mai multe faime, unii voru sa o deduca de-la nesce vite aduse de nisce macelari de aici din tiér'a romanéscá, eara altii o deducu, si credu ca cu totu dreptulu, dela negrigea pastoriloru de vite in legatura cu nepasarea deregatorie opidane, carea suferi, cá aceea sa tina vitele cele mai fierbinti (? Red.) pre loculu unuia séu altuia, care le platea bine cá sa le gunoiesca, fára sale fia adaptu la tempu, de unde apoi aru fi urmatu ból'a prin o aprindere in launtrulu viteloru. —

Alta faima, ce face preaici mare impressiune, e descoperirea unui clubu de falsificatori, si de bani sunatori anume de icosari turcesci, patrare de icosari si dóuedieceri austriaci. Lucrulu se intemplá cam asiá. In 25 Septembrie a. c. veni la Fagarasiu o femeia de-la Cinculu mare, anume veduv'a Katharina Ziegler, intrá in bolt'a unui negociatoriu israelitu si-lu provocá sa-i schimbe nisce icosari cu bani de harthia; acesta cunoscendu indata ca-su falsi, o întreba ca are mai multi? la care-i respunse, ca are cáti va voi. Israelitul intr'aceea presupunendu indata, ca ea inca aru fi amestecata cu falsificarea, esi in ulitia si 'ntalnindu-se cu nesce oficiali districtuali midilóci arestarea eii, la carea se aflara 21 icosari, vr'o câteva patrare de icosari si unu dóuedieceriu austriacu toti falsificati, si 'nvaliti intr'o naframa alba. Acést'a se aretá indata judecatorie districtuale, carea incredintia cu cercetarea pre Dlu Asessoru Blasianu,

care insotitu de Cancelistulu judiciale d. Rusu, dupa ce se ascultă Katharina Ziegler, est in opidulu Cinculu mare, si desterității si agerime lui si a Cancelistului succese a descoperi faptulul criminalu si pre factorii lui in persoanele duoru Sasi, anume a lui Michael Krenz si a lui Andreas Schneider, ambii-su acum'a in cercetare criminala la deregatori'a scaunala din Cincu, dintre cari unulu a mai fostu de doueoru in cercetare pentru falsificare de monete si totdeun'a fu absolutu „ab instantia“ — In cas'a Catharinei Ziegler aflara intr'unu urloiu unu vasu de metalu, in care topiau metalulu, intru o carte unu icosariu nefalsificatu si alte monete parte falsificate parte nu, si o bucata de tincu (cosutoriu); in grajdu o oala cu o suma mare de bani falsificati de tote trei speciile mai susu pomenite, si in capulu opidului sub unu podu ascunse 13 forme din gipsu. Numerulu baniloru falsificati se urca la 870 bucati, dintre cari 560 patrare de icosari, 115 icosari si 195 douedieceri austriaci. Banii falsificati atata suntu de bine nimeriti, incatu nu mai prin aceea ca-su mai usiori decatu cei adeverati, i pote cine-va cunosce ca-su falsificati, si cons'au din unu amestecu de metalu, intru care predominéza cosutoriulu. — Credemu ca acesti criminalisti, falsificatori, dupa incheierea cercetarei si-voru lua pedeps'a cuvenita, si acés'a cu atata mai vertosu, cu catu acesti misiei si-continuara afurisi'ta loru meseria spre daun'a Inaltului erariu si a binelui publicu. Asemenea credu ca dela locurile mai inalte se va lasa acés'a cauza judecatoriei nostre pana la finirea ei, si acés'a cu atata mai vertosu, ca ea areta intru descoperirea faptului criminalu atata zelu si interesu. Nu mai putinu merita susu laudatii Domni oficiali, cari aretara atata desteritate si agerime intru descoperirea faptului grozavu criminalu, recunoscintia si remunerare dela inaltele locuri competente. —

Cu acesta ocaziune nu potu sa nu pomenescu, ca judecatori'a nostra districtuale, la care pana acum'a erau siese asesori si si acestia catu se pote de onerati cu afaceri, suferu forte multu prin aceea, ca acuma-su numai patru si unii din trensii, langa tote ca-su impresurati cu afaceri gremiale, mai au de a administra si cate doué cercuri. Lips'a unui presedinte se simte in tota diu'a. Credu ca inaltulu Regiu Guvernu, carui'a de siguru i-su cunoscute tote acestea, va lua mesurile necesari, spre delaturarea acestei stari atata de neplacate catu si stricacióse servitiului publicu.

F.

Mai nou de-la dieta.

In siedinti'a de eri s'au continuatu desbaterea generala asupr'a modalitatiei de alegerea deputatiloru la senatulu imperialu, in urm'a carei se priimesce de bas'a la desbaterea speciala proiectulu comitetului, la care apoi in desbaterea speciala deputatulu Fabini amendeaza, ca diet'a se aleaga mai antaiu pentru despartimintele absente si apoi se aleaga despartimintele singuratece, ce in fine se priimesce

In fine se citește scirea telegrafica in urm'a carei suntu chemati in cas'a de susu a senatului imperialu, din partea Rom. Conte A. St. Siulutiu, A. Br. de Siagun'a, Z. Const. Popp Br. de Böhmstädt, din partea Ung. Fogarasy, Conte Béldi si d. Nemes; din partea sasiloru Br. de Rosenfeld, Br. de Salmen si superint. Binder. Dupa cetirea mai multoru petitiuni interpelari etc. siedinti'a se incheia la 2½ ore dupa ameadu.

In siedinti'a de adi se alesera din despartimintele 3 si 6 (91 voturi): Groisz cu 88, Br. Reichenstein cu 82, Lad. Popp cu 81, C. Schmidt cu 79, Moldovanu cu 59, Alduleanu cu 48, voturi. —

Regalistii (19 voturi) alesera: pre Br. Fridenfels cu 15, Rannicher cu 15, Baritiu cu 13, Eránosz cu 12, Bolog'a cu 11 si Lászlofy cu 10 voturi.

In despart. I. (16 voturi) se alesera: Alex. Bohatielu cu 15, Sipotariu cu 15, Dunc'a cu 14, Negrutiu (Fekete) cu 12.

In desp. IV. (21 voturi) se alesera: Zimmermann cu 17, Franc. Transchenfels cu 16, Schüller 14.

In desp. 2 (19 voturi) se alesera: Branu cu 14, Pope'a cu 14, Puscariu cu 13, Cipariu cu 11 voturi.

In despart. 5 (16 voturi) se alesera: Gull cu 15, Binder cu 15, Schuler-Libloy cu 14.

Nr.—49—1 Publicatiune de concursu.

In urmarea conclusului adusu in Siedinti'a II. p. 22 a adunarei gen. tinute la Blasiu in 7 si 8 Septembrie a. c. subscrisulu comitetu publica prin acés'a Concursu pentru doué premia decatu 100 fl. v. a. (200 fl. v. a.) destinate pentru doi tineri romani din clas'a profesionistiloru (mese-

riasiloru), destoinici a lucra ca maisteri, cu terminulu pro 1 Maiu c. n. 1864.

Pre langa urmatorele condituni:

1). Competitorii la aceste doué premii debuie sa fia invetiati vreun'a din aci insemnatele siese profesioni, adeca: de zidari (murari), bardasi (lemnari, dulghieri) mesari (alias templari), Fauri (covaci), laccatusi, rotari, ca unele din cele de antai'a trebuniia.

2.) Sa alature langa petitiunea loru: a) carte de botezu b) testimoniu scolasticu celu pucinu de 3 clase elementarie, si de sciinti'a desemnului, celu pucinu, pre catu se cere la meseria loru, c) testimoniu despre invelierea respectivei profesioni, din carele sa se conósca invederatu, cumca aru fi destoinicu spre asi purta professiunea si a conduce vreo lucratoria (Werkstat) spre indstularea publicai, d) adeverintia despre o portare morala cuvenitosa seu dela parochulu respectivu, seu dela deregatori'a publica resp. (Oficiolatu, Magistratu).

Concursulu proveditu cu mai susu insemnatele documente sa se substerna la Comitulu Asociatiunei transsilvane pana pre terminulu mai susu insemnatu.*)

Sabiu in 6 Octombre c. n. 1863.

Comitetulu Asociatiunei transsilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu.

Nr. 47—2 Publicatiune de concursu.

Intru urmarea si intielesulu conclusului adunarei generale din estu anu tienute la Blasiu in 7 si 8 Septembrie Siedinti'a II. P. 22, subscrisulu Comitulu publica prin acés'a concursu pentru urmatorele stipendii scolastice:

a) Siete stipendie de cate 100 fl. v. a. pentru 7 ascultatori de drepturi totu romani, ori unde in Monarchia, adeca: 700 fl. v. a.

b) Siese stipendie de cate 50 fl. v. a. pentru 6 scolari romani din clasele gimnasiale superioare, adeca: 300 fl. v. a.

Summ'a totala 1000 fl. v. a.

Terminulu Concursului se delige pre 1-a Novembre a. c. dupa calendariulu nou.

Aspiratorii la susu insemnatele stipendii voru ave pana la susu numitulu terminu a-si substerne la Comitulu Asociatiunei transsilvane petitiunile sale provedute: a) cu atestatu de botezu, b) cu testimoniu scolasticu despre progresulu in studii, cum si despre portarea morala, in urma c) cu testimoniu despre lipsirea midilóceloru materiale spre a mai poté continua cursulu invetiaturiloru.

Ca o conditiune pentru ascultatorii de drepturi la Academia c. r. de aici, vine a se considera si indetoria de a da ajutoriu scripturasticu la Cancellari'a Asociatiunei alternative, dupa dispositiunile Secretariaului in sensulu Conclusului adunarei gen. din Blasiu tienuta in estu anu P. 23. *)

Sabiu in 6 Octombre 1863.

Comitetulu Asociatiunei transsilvane pentru literatur'a si cultur'a poporului romanu.

*) Suntu pofite si celelalte diurnale a reproduce in colónele sale acestu Concursu.

Nr. 46—2 Publicare de Concursu.

Stati'a Invetiatoresca a scólei normale gr-orientale din Opidulu Fagarasiu, devenindu vacanta: pentru ocuparea ei se deschide Concursu pana la 1-a Octombre a. c. Doritorii de a ocupa acestu postu, cu care e impreunata o leafa anuala de 200 fl. v. a., cortelu liberu, doua delnitie de semenatu legumi, 6 stangeni lemne, si a 5-a parte din picusurile ce vinu la Biserica, — suntu pofiti a-si asterne (Petitiunile) Sele, pana la susu aratatulu terminu. — la supu scrisulu Inspectoratu, provedute:

1. Cu Atestatu, ca au absolvatu Gimnasiulu Inferioru, cumu si cursulu Pedagogico-Teologicu;

2. Atestatu ca au avutu o portare politica morala, cumu si despre cunoscerea de plinu a cantariloru si a Tipicului Bisericescu; postindu-se a instrua pe Elevi si a tinea stran'a dreapta in Duminecile si Serbatorile de preste anu.

Efori'a scolara greco-orientale

Fagarasiu 15 Septembrie 1863. prin Petru Popescu,

Protopopu si Inspectoru tractualu.

Burs'a din Vien'a in 27 Sept. (9 Octobre.) 1863.

Metalicele 5%	76. 10	Actiile de creditu	188. 40
Imprumutulu nat. 5%	82. 05.	Argintulu	111. 50
Actie de banca	795.	Galbinulu	5. 34

Editor'a si tipariulu tipografiei diecesane.